

MILJÖUTSKOTTETS UTLÅTANDE **34/2004 rd**

Statsrådets utredning med anledning av halvtidsöversynen av Lissabonstrategin

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Stora utskottet sände den 27 oktober 2004 statsrådets utredning med anledning av halvtidsöversynen av Lissabonstrategin (E 84/2004 rd) till miljöutskottet för eventuella åtgärder.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- rådet för internationella ärenden Leena Simonen, miljöministeriet
- biträdande avdelningschef Ilkka Kajaste, finansministeriet
- sakkunnig Riku Huttunen, handels- och industriministeriet.

STATSRÅDETS UTREDNING

Förslag

Sedan 2000 arbetar EU med att genomföra Lissabonstrategin. Toppmötet i Göteborg 2001 utökade strategin med ett miljöavsnitt. Europeiska rådet tillsatte i mars 2004 en högnivågrupp för att förbereda en halvtidsöversyn av Lissabonstrategin för att den inte har genomförts i tillräcklig utsträckning. En arbetsgrupp ledd av Wim Kok lämnade sin rapport den 4 november 2004. Halvtidsöversynen tas upp i Europeiska rådet våren 2005.

Regeringens ståndpunkt

Regeringens ståndpunkt omfattar en lägesbedömning av genomförandet av Lissabonstrategin, utgångspunkterna för översynen och de mål som enligt Finland kan förbättra EU:s konkurrenskraft i betydande grad. Andra mål som Finland ser som viktiga upprepas inte i utredning-

en. Det är viktigt med en effektivare uppföljning av strategin. Utgångspunkten bör vara att skapa ett lättare system för sektorsspecifik rapportering och eventuellt en periodisering över ett längre tidsspann. Kommissionens arbetsprogram spelar en central roll i genomförandet av strategin. Framöver måste kommissionen kunna koncentrera sig på kärnuppgifterna inom sin behörighet. Den öppna samordningsmetoden har blivit en integrerad del av Lissabonstrategin. Den måste utvecklas vidare. Hela processen med bättre kvalitet på lagstiftning i EU måste bli ett konkret redskap för att nå målen och lagstiftningen måste fortsatt förenklas.

Regeringen efterlyser en sådan ram för forskning och utveckling som uppmuntrar till att bevara och förstärka verksamheten. Vid sidan av forskningsfinansiering behövs det en miljö som bidrar till uppkomsten av kommersiellt exploaterbara innovationer som kan ge fart åt produkti-

viteten. Inte minst ekologiskt effektiva innovationer spelar en stor roll för att öka konkurrenskraften och nå miljömålen, t.ex. för att införa hållbara konsumtionsvanor och produktionsmetoder. Ett meddelande och ett program om dem bör skyndsamt beredas.

Också handlingsplanen om miljöteknik måste antas. Uppkomsten av en marknad för miljöteknik bör underlättas och målet vara att undanröja

hindren för att utveckla, kommersialisera, införa och befästa ny miljöteknik. Det finns olika ekonomiska styrmedel för att införa tekniken och att underlätta marknadstillträdet genom samordnade bedömningskriterier och bättre riksfinansiering. EU bör ha som mål att vara den världsledande ekonomin på miljöteknik.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Miljöutskottet har behandlat utredningen med hänsyn till sitt behörighetsområde. Det omfattar regeringens ståndpunkt och understryker särskilt följande.

Det är fortfarande en stor utmaning att integrera principen om hållbar utveckling i Lissabonstrategin i ett tillräckligt brett perspektiv. En hållbar utveckling är en naturlig, integrerad del av unionens konkurrenskraftsstrategi som ska genomsyra samtliga sektorer av strategin. Den får inte utgöra en lösryckt del av den. Aspekten om en hållbar utveckling är en efterkonstruktion i strategin och utgör därför inte en naturlig grund för ekonomi- och sysselsättningsmålen. Utskottet framhåller att Europas konkurrenskraft på den globala marknaden i ett längre tidsperspektiv har att vinna på att miljöaspekter på en hållbar utveckling beaktas i beslutsfattandet och att det samtidigt bidrar till en hållbar utveckling av sysselsättningen. Lissabonstrategins miljödimension bör förstärkas ytterligare. Med tanke på målen är det viktigt att miljöaspekterna integreras i andra politikområden inifrån och finns så att säga inbyggda i dem. Vid sidan av Lissabonstrategin bör Göteborgsstrategin för hållbar utveckling få mera tyngd. Dagens information tyder på att kommissionen har satt i gång med en översyn av den.

I Wim Koks rapport "Facing the Challenge, the Lisbon strategy for growth and employment" anges miljön som ett redskap för bättre tillväxt och sysselsättning, men den finns ändå inte upptagen bland prioriteringarna i Lissabon-

strategin. Rapporten ger inte heller tillräckligt mycket plats åt klimatpolitiken, trots att den har ett klart samband med Europas konkurrenskraft. Kapitlet om miljön utgår från att konkurrenskraften kan höjas genom ett lyckat val av politiska metoder, speciellt med hjälp av "win-win"-situationer.

Ekologiskt effektiva innovationer och prioritering av miljöaspekter i offentliga tjänster är exempel på hur målen för konkurrenskraft och miljö kan nås samtidigt. Rapporten lyfter fram behovet av effektivare system för finansiering av innovationer och en ny lagstiftningsram som tar hänsyn också till kostnaderna för de skador som produkter ger upphov till.

I detta sammanhang vill utskottet framhålla att en ekologisk skattereform är ett betydelsefullt miljöpolitiskt redskap och väntar sig att regeringen lägger propositioner i saken. Utsikterna för att integrera miljöskatterna i miljö-, skatte- och näringspolitiken bör granskas både nationellt och på unionsnivå.

Utskottet anser att ekologiskt effektiva innovationer skulle ha mycket att vinna på forskning och produktutveckling. Att få bort kopplingen mellan ekonomisk tillväxt och ökade miljöolägenheter har toppprioritet men det kräver ekologiskt effektiva innovationer. För att stoppa klimatförändringen behövs det fler ekologiskt effektiva insatser samt hållbara konsumtionsvanor och produktionsmetoder. Finland är ett bra exempel på hur högkvalitativ miljökompetens på sikt förbättrar konkurrenskraften. Ekologiskt effektiva innovationer spelar en roll inte bara för

en bättre konkurrenskraft utan också för miljöskyddsmålen.

Större ekologisk effektivitet kan nås med bättre miljöteknik. Utskottet omfattar regeringens hållning och understryker att handlingsplanen om miljöteknik bör verkställas skyndsamt. En bättre miljöteknik ger nya möjligheter för ett hållbart utnyttjande av naturresurser och för selsättningen och förstärker konkurrenskraften. Ekonomiska styrmedel spelar en central roll för införandet av ny miljöteknik. Det behövs mer riskfinansiering för att ta fram förnybar energi, speciellt vindkraft.

Utskottet uppmärksammar till slut att avsaknaden av miljöhänsyn i Lissabonstrategin leder

till prioritering av "win-win"-situationer och utnyttjandet av dem. Det avleder uppmärksamheten från att det åtminstone på kort sikt finns motsättningar mellan tillväxt och miljö som måste minimeras med miljöpolitiska metoder, genom att slipa metodarsenalen och koncentrera sig på kostnadseffektiva metoder.

Utlåtande

Miljöutskottet meddelar

att utskottet omfattar regeringens ståndpunkt.

Helsingfors den 8 december 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pentti Tiusanen /vänst
vordf. Heidi Hautala /gröna
medl. Susanna Haapoja /cent
Rakel Hiltunen /sd
Tuomo Hänninen /cent
Antti Kaikkonen /cent
Inkeri Kerola /cent
Kari Kärkkäinen /kd

Jouko Laxell /saml
Mikaela Nylander /sv
Heikki A. Ollila /saml
Satu Taiveaho /sd
Unto Valpas /vänst (delvis)
Ahti Vielma /saml
Pia Viitanen /sd
ers. Oras Tynkkynen /gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Ekroos.